บทความงานสร้างสรรค์ (Creative Work Articles)

นาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา
The Creative Dance: "Penchak Leela Dance”

มรกต ไพรศรี / Morakot Praisri
อาจารย์, คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
Lecturer, Faculty of Art Education, Bunditpattanasilpa Institute
Email: Praisri_Morakot@yahoo.com

Received: April 11, 2025 **Revised:** May 17, 2025 **Accepted:** August 13, 2025 **Published:** December 29, 2025

บทคัดย่อ

นาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์และเผยแพร่ โดยนำเสนอการแสดงที่ถ่ายทอดศิลปะป้องกันตัวปันจักสีลัต ด้วยวิธีการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า นาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา สร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจเรื่องการใช้ความรุนแรงกับผู้หญิง และความสำคัญของการป้องกันตัวของผู้หญิง จึงเกิดแนวคิดการสร้างสรรค์การแสดงที่นำเอาศิลปะป้องกันตัว มาผสมผสานกับความสวยงามอ่อนช้อย แต่แฝงไปด้วยความแข็งแกร่งของผู้หญิง โดยการนำกระบวนท่าต่อสู้ปันจักสีลัต โดยเลือกกระบวนท่ารุก ท่ารับ และท่าปัดป้อง มาผสมผสานกับศิลปะการเต้นรองเง็งนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้ จนเกิดเป็นนาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา ที่มีความแข็งแกร่งของกระบวนท่าต่อสู้ และความนุ่มนวล อ่อนช้อย การแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงที่ 1 อัตลักษณ์ของสตรีมุสลิม ทำนองดนตรีเป็นจังหวะช้า ท่าทางแสดงออกถึงวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของหญิงสาวมลายู เช่น การทักทาย การทำดุอาอ์ และลักษณะการแต่งกาย ช่วงที่ 2 การฝึกศิลปะป้องกันตัว การแสดงสถานการณ์ถูกคุกคาม การฝึกหัดการต่อสู้ปันจักสีลัต ช่วงที่ 3 การประลองฝีมือจากการฝึกป้องกันตัวปันจักสีลัต ซึ่งในแต่ละช่วงจะมีการใช้ร่างกายในการเคลื่อนไหวด้วยกระบวนท่ารำรองเง็งสอดแทรกในการแสดงแต่ละช่วงอย่างกลมกลืน การแสดงชุดนี้ จะช่วยให้ผู้หญิงเกิดความตระหนักในการสนใจการฝึกหัดศิลปะการป้องกันตัว จะทำให้ได้เรียนรู้กระบวนท่าในการป้องกันตัวและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้

คำสำคัญ: นาฏยประดิษฐ์, ปันจักสีลัต, นาฏะปันจักลีลา

Abstract

This creative research, entitled **"Nata Pencak Leela,"** aims to create and disseminate a choreographed performance that integrates the martial art of *Pencak Silat*. The study employed a qualitative and creative research methodology, gathering data through literature reviews of relevant research and semi-structured interviews.

The findings revealed that the inspiration for this performance stems from the critical issue of violence against women and the necessity of female self-defense. The creative concept harmonizes the formidable strength of martial arts with aesthetic grace, symbolizing female resilience. The choreography incorporates ten fundamental *Pencak Silat* movements — comprising offensive, defensive, and parrying techniques—seamlessly blended with the rhythmic movements of *Rong Ngeng*, a traditional folk dance of Southern Thailand.

The performance is structured into three distinct acts:

Act I: Identity of Muslim Women: Characterized by slow musical tempos and Malay vocalizations, this section portrays the cultural identity of Malay women through gestures such as greetings, *Du'a* (supplications), and traditional attire.

Act II: Martial Arts Training: This act depicts a threatening situation, transitioning into the practice of *Pencak Silat* techniques accompanied by rhythmic Sumatran melodies.

Act III: The Demonstration of Self-Defense: This segment showcases a combat display using *Pencak Silat* techniques, with musical variations designed to evoke emotional intensity. Throughout all three acts, *Rong Ngeng* dance movements are harmoniously integrated into the physical expression.

This performance serves to raise awareness regarding female self-defense. By learning these choreographed movements, women can acquire practical self-protection skills applicable to real-life situations.

Keywords: creative dance, Penchak Silat, Penchak Silat Dance

บทนำ

สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่รุนแรงมากขึ้น ผู้หญิงจึงถูกจัดอยู่ในกลุ่มเปราะบาง ต้องเผชิญความเหลื่อมล้ำจากอคติทางจารีต ประเพณี และวัฒนธรรม ทำให้บางคนสูญเสียโอกาสและได้รับผลกระทบในชีวิตอย่างหนัก สาเหตุนี้จึงเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์ตระหนักถึงความเท่าเทียมและการป้องกันสิทธิสตรี จึงเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดงที่สามารถนำศิลปะป้องกันตัว มาผสมผสานกับความสวยงามอ่อนช้อย แต่แฝงไปด้วยความแข็งแกร่งของผู้หญิง โดยผู้สร้างสรรค์เลือกศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวที่เรียกว่า ปันจักสีลัต เพื่อมาสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่

ปันจักสีลัต เป็นศิลปะกาป้องกันตัวที่คนเชื้อสายมลายู ตอสู้ด้วยมือเปล่า เท้าเปล่า เน้นใหเห็นลีลาการเคลื่อนไหวที่สวยงาม คำว่า ปันจักสีลัต (Pencak Silat) มาจากภาษาอินโดนีเซีย โดยคำว่า ปันจัก (Pencak) หมายถึง การป้องกันตนเอง และคำว่า สีลัต (Silat) หมายถึงศิลปะ รวมความแล้วหมายถึงศิลปะการป้องกันตนเอง กีฬาประเภทนี้เดิมเป็นศิลปะการต่อสู้ของคนเชื้อสายมาลายูในภาคพื้นเอเชียอาคเนย ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน และพื้นที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย คือ ปัตตานี ยะลา สตูล นราธิวาส และสงขลา เรียกว่า "สิละ" "ดีกา" หรือ "บือดีกา" มีบางท่านกล่าวว่า "สิละ" มีรากคำว่า "ศิละ" ภาษาสันสกฤต (ไทยพีบีเอส (Thai PBS), 2565) ปนจักสีลัต นับวาเป็นศิลปะการปองกันตัวที่มีเอกลักษณ จนพัฒนามาเป็นกีฬาที่แข็งขันกันในระดับนานาชาติ ซึ่งมีศิลปะของแม่ท่าต่อสู้ที่ยังคงเดิมและใช้ในการแข่งขันประเภทต่อสู้ และมีการพัฒนาท่าทางให้มีความสวยงามสำหรับการแข่งขันประเภทลีลากระบวนทาแสดงออกถึงความแข็งแกร่ง เชน ท่าเตะ ท่าถีบ ท่าป้องกัน เป็นต้น โดยเฉพาะ ท่าปาซัง ซึ่งเป็นลักษณะเดนของกีฬาชนิดนี้ ใช่สำหรับการร่ายรำก่อนการแข็งขันต่อสู้ จะมีทั้งหมด 8 ท่าย่อย เปรียบเสมือนการไหว้ครู มีรูปแบบการแข่งขันทั้งแบบปันจักสีลัตลีลา คือ แสดงเฉพาะท่าทางการต่อสู้ที่ร้อยเรียงกันมาอย่างสวยงาม และการแข่งขันต่อสู้จริง การแข่งขันมีทั้งประเภทเดี่ยวและประเภททีม สามารถเข้าร่วมแข่งขันได้ทั้งผู้ชายและผู้หญิง ปัจจุบันการสร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์สามารถทำได้หลากหลายแนวทางที่เป็นการแสดงความคิดสะท้อนความเป็นเอกลักษณของสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาในรูปแบบของการแสดง เชน สภาพภูมิศาสตร ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี การประกอบอาชีพ และกีฬา ฯลฯ ซึ่งกีฬาที่นิยมนำมาสร้างสรรค์การแสดง คือ ชกมวย โดยมีการนำศิลปะแม่ไม้มวยไทยมาผสมผสานเกิดการแสดงที่หลากหลายและเป็นที่นิยมกันในวงกว้าง

รองเง็ง เป็นศิลปะการเต้นรำพื้นบ้านของชาวมุสลิม เป็นการแสดงที่นิยมเล่นกันมาเป็นเวลาช้านาน ในประเทศไทยมีชาวมุสลิมอาศัยอยู่มากทางภาคใต้ โดยเฉพาะสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส การเต้นรองเง็งมีความสวยงาม อ่อนหวาน เน้นการเคลื่อนไหวมือ เท้า ลำตัว ให้สัมพันธ์กับจังหวะดนตรีที่ไพเราะ ลีลาการเคลื่อนไหวมีความสง่างาม ลักษณะการเต้นเป็นการเต้นรำคู่ชายหญิง มีการแสดงท่าทางการเกี้ยวพาราสีกันระหว่างคู่เต้น แต่เป็นลักษณะการเต้นที่สุภาพไม่มีการถูกเนื้อต้องตัวกัน เนื่องจากต้องอยู่ในขนบธรรมเนียมของชาวมุสลิม คือ ผู้ชายและหญิงสาวที่ไม่ได้เป็นสามีภรรยากัน ห้ามมีการถูกเนื้อต้องตัวกัน มิฉะนั้นถือเป็นการผิดวินัยของศาสนาอิสลาม ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นกฎกติกาของการเต้นรองเง็งที่มีการยึดถือต่อ ๆ กันมา จึงทำให้ศิลปะการเต้นรองเง็งมีเอกลักษณ์ และกลายเป็นการเต้นรำพื้นบ้านของชาวไทยมุสลิมที่อาศัยอยู่บริเวณภาคใต้ตอนล่างของประเทศไทย กล่าวกันว่าการเต้นรองเง็งในสมัยโบราณเป็นการเต้นรำในราชสำนักหรือบ้านขุนนาง เช่น วังยะหริ่ง สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2435-2445) โดยท่านเจ้าเมืองให้ข้าทาสบริวารที่เป็นผู้หญิงฝึกเต้นรองเง็ง เพื่อไว้ต้อนรับแขกบ้านแขกเมืองในงานรื่นเริงต่าง ๆ ต่อมาเมื่อรองเง็งได้แพร่หลายสู่ชาวบ้าน จึงทำให้ลักษณะการเต้นมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว จนมีการตั้งคณะรองเง็งขึ้นเพื่อรับจ้างเต้นตามงานต่าง ๆ รองเง็งนอกจากความงามทางด้านการเต้นแล้วยังมีเอกลักษณ์ทางด้านการแต่งกายแบบชาวพื้นเมืองไทยมุสลิมปรากฏในการแสดงด้วย

จากแนวคิดการสร้างสรรค์การแสดงศิลปะป้องกันตัวสำหรับผู้หญิง ผู้สร้างสรรค์จึงนำวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของชาวมุสลิม ได้แก่ การต่อสู้ปันจักสีลัตและการแสดงพื้นบ้านรองเง็งของชาวมุสลิม มาผสมผสานใหเกิดการแสดงนาฏศิลป์เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกหัดศิลปะป้องกันตัวของผู้หญิงผ่านศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ จึงเปนแรงบันดาลใจใหผู้วิจัยจัดทำงานสร้างสรรค์ ชุด นาฏะปันนจักลีลา ซึ่งมีความหมายถึง การแสดงลีลาการต่อสู้ปันจักสีลัตในรูปแบบนาฏศิลป์ โดยศึกษาทาทางและลีลาการเคลื่อนไหวร่างกายของปนจักสีลัตและท่ารำรองเง็ง นำไปสู่การออกแบบงานสร้างสรรค์โดยใช่หลักการทาง

นาฏยประดิษฐ์ที่ผสมผสานท่าทางการต่อสู้ปันจักสีลัตกับท่ารำรองเง็งของชาวมุสลิม มีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเชิงลึก เพื่อกำหนดกรอบและรูปแบบการแสดง การประพันธเพลง การออกแบบทารำ และออกแบบเครื่องแตงกายของผูแสดง ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีการวิจัย โดยการวางแผนการทำงาน ศึกษาคนควา เก็บรวบรวมขอมูลวิเคราะห ออกแบบ ตรวจสอบ ปรับปรุงแกไข และจัดประชุม วิพากษผลงาน เพื่อใหงานวิจัยนาฏยประดิษฐชุด นาฏะปนจักลีลา มีความสมบูรณและสามารถสืบคนกระบวนการออกแบบไดทุกขั้นตอนซึ่งเปนประโยชนในการเก็บรวบรวมองคความรูเพื่อการคนควา ทั้งในเชิงเอกสารและผลงานการแสดงตอไป

วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมการต่อสู้และศิลปการแสดงของชาวมุสลิมสู้กระบวนการนาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา

2. นำเสนอศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวปันจักสีลัตผ่านการแสดงทางนาฏศิลป์ เพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการฝึกศิลปะการต่อสู้สำหรับผู้หญิง

ขอบเขตการสร้างสรรค์

ขอบเขตข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษากีฬาพื้นบ้านปันจักสีลัต และการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ ชุด รองเง็ง แนวทางในการสร้างสรรค์การแสดง โดยทำการศึกษาและเก็บข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้อง จากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลงานการสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยที่มีลักษณะเกี่ยวกับการนำกีฬามาสร้างงานการแสดง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการสร้างสรรค์ อีกทั้งการทดลอง ค้นคว้า ความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

การดำเนินการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์งานนาฏยประดิษฐ ชุด นาฏะปนจักลีลา ผู้สร้างสรรค์ได้วิธีดำเนินการสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษา มาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานตามระเบียบวิธีวิจัยที่ออกแบบให้มีความเหมาะสมกับงานวิจัยซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

นาฏะปันจักลีลา ผู้สร้างสรรค์แรงบันดาลใจมาจาก 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ข่าวการใช้ความรุนแรงในสังคม ซึ่งในแต่ละเหตุการณ์เหยื่อความรุนแรงมักจะเป็นเด็กและผู้หญิงและมีแนวโน้มที่เกิดขึ้นบ่อยและมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น อันเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความเชื่อค่านิยมสังคมไทยในอดีตที่ว่า สามีเป็นช้างเท้าหน้า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง เมื่อภรรยากระทำให้เกิดความขุ่นข้องใจหรือไม่ทำตามที่สั่ง ก็จะใช้กำลังทำร้ายร่างกาย หรือพฤติกรรมที่ต่ำทรามทางจิตใจของคนที่ชอบใช้ความรุนแรงข่มเหงผู้อ่อนแอกว่า จนสร้างความบอบช้ำทั้งทางร่างกายและจิตใจ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขต้องอยู่ในสังคมอย่างหวาดระแวง

1.2 การแข่งขันกีฬาปันจักสีลัต ซึ่งเป็นกีฬาในรูปแบบการต่อสู้พื้นบ้านภาคใต้ของไทย และของชาวมุสลิมในประเทศใกล้เคียง ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน และอินโดนีเซีย มีการจัดแข่งขันในระดับนานาชาติ การแข่งขันมีทั้งแบบการต่อสู้กันจริง ๆ และการการแข่งขันโชว์เฉพาะท่าทางการร่ายรำโดยใช้ท่าการต่อสู้ปันจักสีลัต มีการแข่งขันทั้งประเภทชายและหญิง ซึ่งกระบวนท่าปันจักสีลัตสามารถนำมาใช้ต่อสู้ป้องกันตัวได้จริง

จากปัจจัยทั้ง 2 ประเด็น จึงก่อให้เกิดแรงบันดาลใจอันนำมาสู่การสร้างสรรค์การแสดงในรูปแบบศิลปะการต่อสู้ของผู้หญิง ใช้หลักการนาฏยประดิษฐ์โดยนำท่าทางการต่อสู้จากกีฬาปนจักสีลัตเป็นหลักผสมผสานท่ารำรองเง็งโดยใช้อัตลักษณ์เฉพาะการใช้ร่างกาย ได้แก่ มือ เท้า ลำตัว เพื่อออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายในการเคลื่อนที่ การแปรแถว และการเชื่อมท่ารำ ในรูปแบบนาฏศิลป์ จนเกิดเป็นนวัตกรรมการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์ ชุด นาฏะปนจักลีลา ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้หญิงที่สามารถใช้ทักษะการต่อสู้จากกีฬาเพื่อปกป้องตนเองจากการใช้ความรุนแรง สร้างความตระหนักให้ผู้หญิงลุกขึ้นมาปกป้องตนเอง สร้างค่านิยมทางความคิด “ถึงจะอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ”

2. การศึกษาข้อมูล

ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการศึกษาข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการเรียบเรียงและวิเคราะห์ โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา วรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี บทความและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

2.1 การศึกษาเอกสาร

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งเป็นการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งที่เป็นหลักฐานในขั้นปฐมภูมิ (Primary source) และทุติยภูมิ (Secondary source) จากแหล่งศึกษาค้นคว้าความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า มีหลากหลายประเด็น ดังนี้

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับกีฬาปันจักสีลัต ได้แก่ ผลของการฝกเตะสองแบบ ที่มีตอความเร็วของการเตะในกีฬาปนจักสีลัต (นักรบ ทองแดง, 2553) ผลการฝึกฝนปันจักสีลัตที่มีต่อสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ (อังคณา อุ่นกสิเวช, 2554) การวิเคราะห์การใช้ทักษะกีฬาปันจักสีลัตในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (พ.ศ.2550–2556) (อับดุลเล๊าะ มะหลี, 2560) ศึกษาดนตรีประกอบการแสดงปันจักสีลัต : กรณีศึกษาวงปันจักสีลัตฮารีเมา ปัตตานี บ้านแบรอ ตำบลตะลุโบะ อำเภอเมือง จังหวัดปตตานี (วิศรุต เจี๊ยงยี่, 2561) ผลของโปรแกรมการฝึกแบบผสมผสานที่มีต่อความคล่องแคล่วว่องไวของนักกีฬาปันจักสีลัต (ณัฐพล ตั่นมี, 2562) การศึกษาข้อมูลข้างต้นนำมาสู่การคัดเลือกท่าทางการต่อสู้ที่เหมาะสมกับสรีระร่างกายของผู้หญิง เครื่องดนตรีที่จะใช้ประกอบการแสดง และแนวเพลงที่จะนำมาสร้างสรรค์การแสดง

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการแสดงภาคใต้ ได้แก่ รองเง็ง นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ (สุภา วัชรสุขุม, 2530) กระบวนการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ คณะอัสลีมาลา (จิระเดช นุกูลโรจน์, 2566) การศึกษาข้อมูลข้างต้นนำมาสู่การออกแบบการใช้ร่างกายส่วนต่าง ๆ ในการออกแบบท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายในการเคลื่อนที่ การแปรแถว และการเชื่อมท่ารำ ในการแสดง

2.2 การสัมภาษณ์

เครื่องมือในการสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์ข้อมูลที่ร่วมกับข้อมูลจากเอกสารที่มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ ชุด นาฏะปนจักลีลา โดยมีบุคคลที่สัมภาษณ์ ดังนี้

2.2.1 นายนักชาย จิเมฆ	ครูศิลปะ ปราชญ์มุสลิม
2.2.2 ว่าที่ร้อยตรีภัทรกฤษณ์ พุ่มพิพัฒน์	ผู้ช่วยอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อดีตนักกีฬาปันจักสีลัตทีมชาติไทย

2.2.3 นายประเมษฐ์ บุณยะชัย	ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (สาขานาฏศิลป์-โขน) พุทธศักราช 2563
2.2.4 นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์	ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (สาขานาฏศิลป์ไทย) พุทธศักราช 2560
2.2.5 นางนฤมัย ไตรทองอยู่	ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
2.2.6 รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์	ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) พุทธศักราช 2548
2.2.7 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จินตนา อนุวัฒน์	อาจารย์วิทยลัยนาฏศิลป ผู้เชี่ยวชาญการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้
2.2.8 นายธราธิป สิทธิชัย	อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา คณะศิลปศึกษา ผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นเมืองภาคใต้

2.3 การศึกษาจากสื่อวีดิทัศน์ มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 บันทึกการแข่งขันกีฬาปันจักสีลัต

2.3.2 บันทึกการสัมภาษณ์ออกสื่อของปราชญ์พื้นบ้านปันจักสีลัต

2.3.3 บันทึกการแสดงรองเง็งของกลุ่มนักแสดงคณะต่าง ๆ

2.3.4 บันทึกการแสดงสร้างสรรค์ที่มาจากกีฬา ชุด ตะกร้อล้อท่า ของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. การกำหนดกรอบแนวคิด

ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปันจักลีลา เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินการสร้างสรรค์ให้เป็นไปอย่างมีทิศทางและตรงตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

3.1 รูปแบบการแสดง ผู้สร้างสรรค์ได้ออกแบบรูปแบบการแสดงให้เป็นการแสดงการต่อสู้ของผู้หญิงที่แสดงให้เห็นถึงความอ่อนช้อยสวยงามของผู้หญิงแต่แฝงไปด้วยความเข้มแข็ง และมีทักษะการต่อสู้ป้องกันตัวได้การแสดงจะต้องมีทั้งความสวยงามจากการร่ายรำตามแบบนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้รองเง็ง และความตื่นเต้นเร้าใจจากกระบวนท่าต่อสู้ของปันจักสีลัต แบ่งช่วงการแสดงออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 อัตลักษณ์ของสตรีมุสลิม กระบวนท่าเป็นการแสดงออกถึงลักษณะการแต่งกายของหญิงสาวชาวมุสลิมที่สวมใส่ชุดปกปิดร่างกายที่มิดชิด ใช้ผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) ประกอบการแสดงท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกายด้วยท่าทางที่เป็นอัตลักษณ์ของท่ารำของทางภาคใต้ คือ การใช้มือแบในลักษณะแบมือกรีดนิ้วกลางคล้ายลักษณะการจีบแต่นิ้วกลางไม่ติดกับนิ้วหัวแม่มือ การใช้เท้าในลักษณะกดปลายเท้าลงไม่ว่าจะเป็นการจรดเท้ากับพื้น การยกเท้า ตลอดจนลักษณะการเต้นโขยกเท้าแบบรองเง็ง การใช้ลำตัวที่เน้นการใช้สะโพก ซึ่งเป็นอัตลักษณ์การใช้ร่างกายในการร่ายรำของนาฏศิลป์ภาคใต้ คาแร็กเตอร์ของผู้แสดงในช่วงนี้จะแสดงออกถึงความสวยงามอ่อนหวานของหญิงสาวชาวมุสลิม ท่าทางการร่ายรำจึงมีความเชื่องช้า นิ่มนวลอ่อนโยน และทิ้งท้ายช่วงที่ 1 กล่าวถึงผู้หญิงถูกผู้ชายลวนลาม ข่มเหงรังแก

ช่วงที่ 2 การฝึกหัดศิลปะป้องกันตัว กระบวนท่าจะเริ่มจากการทำดุอาอ์ เป็นซึ่งเป็นวิถีปฏิบัติของชาวมุสลิมในการขอพรพระเป็นเจ้า (พระอัลเลาะห์) ในการกระทำการใด ๆ ให้สำเร็จ ในการแสดงจะเป็นการแสดงให้เห็นถึงการขอพรพระเจ้า (พระอัลเลาะห์) ให้สามารถฝึกหัดศิลปะป้องกันตัวปันจักสีลัตได้สำเร็จ ถ้าเปรียบกับการแสดงการต่อสู้ของนาฏศิลป์ไทยก็เปรียบเสมือนการไหว้ครู ซึ่งเป็นการรำลึกถึงครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาการต่อสู้ นายนักชาย จิเมฆ ครูศิลปะ ปราชญ์มุสลิม ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำดุอา

มาใช้ประกอบการแสดงว่า การทำดุอาเป็นการสวดมนต์เพื่อขอพร ดังนั้นเมื่อนำมาใช้ประกอบการแสดงไม่ได้เป็นการขอพรจริงจึงควรทำแค่ท่าทางที่เป็นสื่อสัญลักษณ์มือ ได้แก่ การพนมมือแล้วแบฝ่ามือออกชูมือขึ้นสูงเพื่อให้เห็นถึงการวิงวอนพระเป็นเจ้าเท่านั้น ไม่ถือว่าเป็นการล่วงเกินทางศาสนาแต่อย่างใดเนื่องจากเป็นการทำด้วยจิตอันบริสุทธิ์ไม่ได้นำไปทำท่าทางอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย (นักชาย จิเมฆ. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2565) หลังจากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนท่าฝึกหัดศิลปะการต่อสู้ปันจักสีลัต

ช่วงที่ 3 การประลองฝีมือจากการฝึกป้องกันตัวปันจักสีลัต เป็นการแสดงให้เห็นถึงการนำท่าปันจักสีลัตที่ฝึกหัดในช่วงที่ 2 ประยุกต์ใช้ประลองฝีมือกัน เพื่อเป็นการฝึกหัดการป้องกันตัว ในช่วงที่ 3 นี้จะแบ่งการแสดงออกเป็นช่วงย่อย คือ 1. ช่วงของการประลองกำลังกันของสตรี และ 2. เป็นการต่อสู้ป้องกันตัวจากคนร้ายที่เป็นผู้ชาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงผู้หญิงก็สามารถป้องกันตัวเองจากคนร้ายได้ด้วยศิลปะป้องกันตัวปันจักสีลัต และช่วงท้ายการแสดงจะเป็นการแสดงออกถึงลีลาความอ่อนช้อยงดงามของสตรีชาวมุสลิม แต่แฝงไปด้วยความเข้มแข็งโดยการโชว์สรุปกระบวนท่าปันจักสีลัตที่นำมาใช้เป็นท่ารำหลักในการสร้างสรรค์การแสดงในครั้งนี้

3.2 การออกแบบแนวเพลงประกอบการแสดง เนื่องจากปันจักสีลัต เป็นศิลปะการต่อสู้ของชาวมุสลิมที่แพร่หลายในชาติอาเซียนหลาย ๆ ชาติ ดนตรีจึงเป็นการผสมผสานดนตรีของหลายชาติ ประกอบไปด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน และไทย โดยการนำเอาดนตรีพื้นบ้านของแต่ละชาติมาจัดวางองค์ประกอบใหม่และประพันธ์ให้มีมิติเร้าอารมณ์ สื่อสารออกมาทางจังหวะที่หนักแน่น แต่มีเสียงร้องร้องท่วงทำนองที่อ่อนช้อย สื่อถึงความสวยงามของหญิงสาว นอกจากนี้ยังมีการใช้บันไดเสียงและวิธีการการบรรเลงของดนตรีแต่ละประเทศผสมผสานเข้ากับดนตรีตะวันตก และ สังเคราะห์เสียง (Synthersizer) โดยจะแบ่งช่วงทำนองดนตรีให้สอดรับกับรูปแบบการแสดง ดังนี้

ช่วงที่ 1 อัตลักษณ์ของสตรีมุสลิม ขึ้นต้นด้วยการขับร้องเป็นภาษามลายูก่อนเข้าเพลง “Gadis cantik dan kuat sedang menari แปลเป็นภาษาไทยว่า เหล่าสาว ๆ ที่งดงามและแข็งแกร่งกำลังร่ายรำ Gerakan mereka tajam, bijak dan lincah. Their movement are sharp, wise and agile แปลเป็นภาษาไทยว่า ท่วงท่าลีลาของพวกเขานั้นเฉียบคม ปราดเปรียว และว่องไว ทำนองดนตรีจะเป็นจังหวะช้า ตัวเพลงจะมีการนำเสนอ Theme ผ่านทางเนื้อร้องและค่อย ๆ พัฒนาทำนองในช่วง 2 นาทีแรก การเดินของจังหวะที่ช้า ใช้ดนตรีจากชาติต่าง ๆ เพื่อสร้าง Character ของหญิงสาวก่อนจะทำการฝึกการต่อสู้

ช่วงที่ 2 การฝึกหัดศิลปะป้องกันตัวปันจักสีลัต จังหวะดนตรีมีความกระชับขึ้น มีการผสมผสานทั้งจังหวะและทำนองของดนตรี เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย และดำเนินหน้าทับกลองหลักโดยใช้กลองแขก แต่งจังหวะหน้าทับขึ้นใหม่ ผสมกับเครื่องประกอบจังหวะ ตะวันตกให้มีมิติและสร้างความดุดันมากขึ้นแต่ยังคงความอ่อนช้อยและลีลาที่งดงามของหญิงสาวไว้อยู่ เตรียมตัวก่อนที่จะต่อสู้กัน

ช่วงที่ 3 การประลองฝีมือจากการฝึกป้องกันตัวปันจักสีลัต ก่อนเข้าช่วงที่ 3 จะมีดนตรีบรรเลงในลักษณะที่คล้ายการรัวก่อนการต่อสู้หลังจากไหว้ครูในการแสดงศิลปะการต่อสู้ทั้งของไทยและในคาบสมุทรมลายู โดยท่วงทำนองและจังหวะจะมีการผ่อนหนักผ่อนเบา ท่อนดนตรีที่เบาลงสื่อถึงการดูเชิงคู่ต่อสู้และท่อนที่ดุดันเร้าอารมณ์เปรียบเสมือนการต่อสู้สลับกันไปมา

3.3 การออกแบบท่ารำ

ช่วงที่ 1 อัตลักษณ์ของสตรีมุสลิม ใช้ท่ารำจากนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้รองเง็ง โดยมิได้นำมาทั้งกระบวนท่า แต่เป็นการนำเอกลักษณ์การใช่มือ ใช้เท้า และลำตัวในการรำของฝ่ายหญิงมาจัดเรียงเป็นกระบวนท่ารำใหม่ขึ้น

ภาพที่ 1 *ตัวอย่างการออกแบบท่ารำจากนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้*

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

ช่วงที่ 2 การฝึกหัดศิลปะป้องกันตัว สร้างสรรค์กระบวนท่ารำขึ้นใหม่

ภาพที่ 2 *ตัวอย่างการออกแบบท่ารำที่สร้างสรรค์กระบวนท่ารำขึ้นใหม่*

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

ช่วงที่ 3 การประลองฝีมือจากการฝึกป้องกันตัวปันจักสีลัต ท่ารำมาจากท่าการต่อสู้จากกีฬาปันจักสีลัต

ภาพที่ 3 *ตัวอย่างการออกแบบท่ารำที่ท่ารำมาจากท่าการต่อสู้จากกีฬาปันจักสีลัต*

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

3.4 การออกแบบเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเอกลักษณ์การแต่งกายของหญิงสาวมุสลิมเชื้อสายมลายูผสมผสานกับรูปแบบการแต่งกายของนักกีฬาปันจักสีลัต เพื่อสื่อให้เห็นถึงความงดงามที่ซ่อนความเข้มแข็งอยู่ภายใน แต่เนื่องจากเป็นลักษณะการแต่งกายซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของเชื้อชาติและศาสนาซึ่งเป็นเรื่องเปราะบางในประเด็นที่ผู้สร้างสรรค์และผู้แสดงไม่ใช่ผู้นับถือศาสนาอิสลามและไม่ได้มีเชื้อสายมุสลิม ผู้สร้างสรรค์จึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแต่งกายของหญิงสาวชาวมุสลิมจากเว็บไซต์ต่าง ๆ โดยเฉพาะเว็บไซต์ Pantip ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่เปิดให้ผู้มีความสงสัยในประเด็นต่าง ๆ ตั้งกระทู้ถาม และจะมีผู้คนมากมายรวมไปถึงมีความรู้หรือความชำนาญเฉพาะทางเข้ามาตอบข้อคำถามนั้น ผู้สร้างสรรค์ได้ค้นหากระทู้ถึงประเด็นผู้ที่ไม่ใช่ศาสนาอิสลามสามารถแต่งกายแบบชาวมุสลิมได้หรือไม่ ซึ่งหลาย ๆ กระทู้มีผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าสามารถแต่งได้ แต่ควรปฏิบัติตนให้สุภาพเรียบร้อยไม่กระทำการอันใดที่ก่อให้เกิดความ เสื่อมเสียหรือเสียหาย อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเป็นการกระทำของชาวมุสลิม กอปรกับผู้สร้างสรรค์เคยได้เดินทางไปเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมธรรมที่ประเทศซาอุดิอาระเบียซึ่งเป็นประเทศที่นับถือศาสนาอิสลาม ประชากรเป็นชาวมุสลิม ซึ่งมีกฎหมายของซาอุดีอาระเบียบัญญัติว่า “สตรีจะต้องสวมชุดคลุมอาบายะห์ในสถานที่ที่อาจถูกพบเห็นโดยชายที่ไม่ใช่สามีและเครือญาติ มิฉะนั้นอาจถูกตำรวจศาสนาควบคุมตัวและลงโทษได้” ซึ่งในครั้งนั้นคณะนักแสดงและผู้สร้างสรรค์เองซึ่งนับถือศาสนาพุทธก็ต้องสวมใส่ชุดอาบายะห์เช่นกัน สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์นายนักชาย จิเมฆ ครูศิลปะและปราชญ์มุสลิม กล่าวว่า “ศาสนาอิสลามกำหนดบัญญัติให้ผู้หญิงชาววมุสลิมต้องแต่งกายให้มิดชิดเมื่อออกจากบ้านไปพบปะกับบุคคลอื่น แต่ไม่ได้มีข้อห้ามสำหรับผู้นับถือศาสนาอื่นว่าห้ามแต่งกายแบบชาวมุสลิม” (นักชาย จิเมฆ. สัมภาษณ์, 4 มีนาคม 2565) ซึ่งในการออกแบบเครื่องแต่งกายในการแสดง ผู้สร้างสรรค์ยึดรูปแบบการแต่งกายของผู้หญิงชาวมุสลิมในแถบภูมิภาคเอเชียซึ่งจะมีวิธีการคลุมผ้าโพกศีรษะ (ฮิญาบ) แบบเปิดให้เห็นใบหน้า ซึ่งแตกต่างจากผู้หญิงชาวมุสลิมแถบตะวันออกกลางซึ่งจะคลุมผ้าทั้งศีรษะและใบหน้า เห็นเพียงเฉพาะดวงตาทั้งสองข้างเท่านั้น ดังนั้นผู้สร้างสรรค์จึงมีแนวคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายการแสดงเป็น 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 นำเสนอเอกลักษณ์และวิถีชีวิตของหญิงสาวชาวมุสลิม คือ การคลุมฮิญาบ สวมเสื้อแขนยาวสีแดงลายผ้าปาเต๊ะ ชายเสื้อยาวคลุมเข่า ซึ่งเป็นวัฒนธรรมร่วมของผู้คนในคาบสมุทรมลายู ลวดลายผ้าเป็นลายเส้นตรงและลายดอกไม้ สื่อถึงความอ่อนหวานผสานความเข้มแข็ง สวมกางเกงขายาว

ชุดที่ 2 เป็นชุดที่แสดงถึงการใช้ศิลปะการป้องกันตัว สวมที่คาดศีรษะสื่อถึงการเตรียมความพร้อม สวมเสื้อแขนยาว กางเกงขายาวสีเข้ม สื่อถึงความเข้มแข็งและสะดวกต่อการเคลื่อนไหว รัดเอวด้วยผ้าปาเต๊ะ รัดเอวด้วยผ้าสีพื้น

จากการออกแบบเครื่องแต่งกายนำมาสู่การนำไปใช้ในแต่ละช่วงการแสดง ดังนี้

ช่วงที่ 1 อัตลักษณ์ของสตรีมุสลิม เป็นการกล่าวถึงบุคลิกลักษณะของสตรีมุสลิมในภาคใต้ของประเทศไทย ยังไม่มีการต่อสู้ ผู้สร้างสรรค์จึงออกแบบเครื่องแต่งกายจากการแต่งกายในวิถีชีวิตของหญิงมุสลิมในภาคใต้ของประเทศไทย ใช้ชุดแต่งกายชุดที่ 1 สวมทับชุดข้างในซึ่งเป็นชุดที่ 2 ที่ต้องเปลี่ยนในการแสดงช่วงที่ 2 และ 3 คลุมศีรษะด้วยผ้าคลุม (ฮิญาบ) ซึ่งเป็นอัตลักษณ์การแต่งกายของหญิงสาวชาวมุสลิม

ช่วงที่ 2 การฝึกหัดศิลปะป้องกันตัว และช่วงที่ 3 การประลองฝีมือจากการฝึกป้องกันตัวปันจักสีลัต ผู้สร้างสรรค์ออกแบบชุดให้มีลักษณะคล้ายกับชุดที่ใส่แข่งขันกีฬาปันจักสีลัต เพื่อให้เกิดความสมจริง และความคล่องตัวในการออกท่าทางการต่อสู้ แต่มีการสวมใส่เครื่องประดับเล็กน้อยเพื่อให้เกิดความงาม ตามแบบเครื่องแต่งกายในการแสดงนาฏศิลป์ และมีการปล่อยทิ้งชายพกผ้ายาวประมาณหัวเข่า เพื่อให้

เกิดความพริ้วไหวไปตามการเคลื่อนไหวร่างกาย ตรงกับแนวคิด “อ่อนโยน แต่ไม่อ่อนแอ” ซึ่งการพริ้วไหวของผ้าชายพก เป็นตัวแทนของความอ่อนโอนของหญิงสาว ส่วนการแสดงท่าทางการต่อสู้ที่เข้มแข็ง เป็นตัวแทนความแข็งแกร่ง ไม่อ่อนแอ

ภาพที่ 4 *การออกแบบชุดการแสดง*

ชุดที่ 1 ชุดที่ 2

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

4. การคัดเลือกนักแสดง

ผู้สร้างสรรค์คัดเลือกผู้แสดงผู้หญิงจำนวน 8 คน ที่มีทักษะในการแสดงนาฏศิลป์ มีสรีระรูปร่างที่สมส่วนไม่อ้วนจนเกินไป และไม่ผอมเกินไป มีลำคอโปร่งรับกับช่วงตัว ดูแล้วมีความสง่างาม มีบุคลิกที่คล่องแคล่วปราดเปรียว เหมาะสมกับการฝึกหัดและแสดงท่าทางการต่อสู้ปันจักสีลัต ที่สำคัญคือ ต้องมีความสูง 165 เซนติเมตรขึ้นไป เพื่อให้ดูเหมาะสมกับการเป็นนักสู้

5. การสร้างสรรค์กระบวนท่ารำ

การสร้างสรรค์กระบวนท่ารำ เป็นกระบวนการหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์กำหนดแนวคิดในการสร้างสรรค์กระบวนท่ารำจากการศึกษาเอกสาร ตำราทางวิชาการในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้ในการสร้างสรรค์กระบวนท่ารำ เมื่อได้กระบวนท่ารำตามที่คาดหวังแล้วจึงเริ่มการทดลอง ปฏิบัติกระบวนท่ารำเพื่อหาความเหมาะสมและความพอดีของกระบวนท่ารำกับการแสดง ดังมี รายละเอียดต่อไปนี้

5.1 การวอร์มร่างกาย

การวอร์มร่างกาย เป็นขั้นตอนแรกในการสร้างสรรค์ท่ารำ เนื่องจากการการวอร์มร่างกายเป็นการยืดกล้ามเนื้อเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับกล้ามเนื้อ และกระตุ้นอัตราการเต้นของหัวใจให้สูงขึ้นเพิ่มศักยภาพในการออกกำลังกาย เล่นกีฬา หรือการทำกิจกรรมที่ต้องใช้กำลังเพื่อลดการบาดเจ็บของกล้ามเนื้อ ในการสร้างสรรค์กระบวนท่ารำต้องมีการออกท่าทาง โดยเฉพาะท่าทางที่เกี่ยวกับกีฬาการต่อสู้จะต้องใช้พลังมากในการเคลื่อนไหวร่างกาย ดังนั้นการวอร์มร่างกายจึงเป็นสิ่งสำคัญ และจะต้องวอร์มร่างกายทุกครั้งก่อนการฝึกซ้อมการแสดง

5.2 การออกแบบกระบวนท่ารำ

เป็นขั้นตอนของการนำกรอบแนวคิดในการแสดงมาสู่การออกแบบท่ารำเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดและท่วงทำนองเพลง โดยผู้สร้างสรรค์คัดเลือกท่าที่เห็นว่ามีความเหมาะสมกับการปฏิบัติของผู้หญิงและเหมาะสมกับการนำมาเรียงร้อยให้เกิดความสวยงามในการแสดงจำนวน 10 ท่า ประกอบด้วย ท่าท่าสงบนิ่ง

ท่าปาซัง ท่าชกต่อย ท่าถีบ ท่าเตะข้างหรือไซด์คิก ท่าเตะในการร่ายรำ ท่าดัน ท่าฟันศอก ท่าป้องกัน ท่ากวาดหลัง นำมาใช้เป็นท่ารำหลัก แล้วเชื่อมท่ารำหลักด้วยท่ารำนาฏศิลป์พื้นบ้านภาคใต้รองเง็งเพื่อใช้ในการเชื่อมจากท่าต่อสู้หนึ่งไปยังอีกท่าต่อสู้หนึ่ง และยังเป็นการใช้ท่ารองเง็งสำหรับการเคลื่อนที่และแปลแถวในการแสดงอีกด้วย

5.3 การฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความชำนาญ

เมื่อออกแบบกระบวนท่ารำเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปเป็นการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความชำนาญ โดยเริ่มแรกเป็นการฝึกซ้อมแบบดิบ คือ ไม่เปิดเพลง แต่จะใช้วิธีนับจังหวะเพื่อให้เกิดความชำนาญในกระบวนท่ารำก่อน หลังจากมีความชำนาญในกระบวนท่ารำแล้ว จึงเริ่มซ้อมเข้ากับทำนองเพลงเพื่อให้เกิดความชำนาญในการแสดงที่ตรงจังหวะทำนองดนตรี และเมื่อเกิดความชำนาญในการซ้อมเข้ากับทำนองแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะเป็นการซ้อมเข้ากับชุดการแสดงเพื่อหาข้อบกพร่องของการชุดกับการออกท่าทางในการแสดง หากพบข้อบกพร่องจะได้ทำการแก้ไขได้ทันท่วงที

6. การนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์

เมื่อการสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปันจักลีลา สำเร็จครบทุกองค์ประกอบแล้ว ผู้สร้างสรรค์ได้นำการแสดงนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2566 ณ ห้อง 203 ชั้น 2 อาคารคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อรับข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขผลงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยมีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. นางรัตติยะ วิกสิตพงศ์	ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์ไทย) ปีพุทธศักราช 2560
2. รศ.ดร.ศุภชัย จันทร์สุวรรณ์	ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (นาฏศิลป์) ปีพุทธศักราช 2548
3. นางพิมณภัทร์ ถมังรักษ์สัตว์	ผู้เชี่ยวชาญด้านนาฏศิลป์ไทย คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
4. ผศ.ดร.ดุษฎี มีป้อม	ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
5. นายนาวี คชเสนีย์	ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากล คณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
6. ว่าที่ร.ต.ภัทรกฤษณ์ พุ่มพิพัฒน์	ผู้ช่วยอธิการบดี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อดีตนักกีฬาปันจักสีลัตทีมชาติไทย
7. ผศ.ดร.ณัฐภา นาฏยนาวิน	รองผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
8. นายกล้ากูล อัครเดชานัฏ	ศิลปินอิสระ นักออกแบบการแสดง

ภาพที่ 5 *การนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิพากษ์ผลงานการสร้างสรรค์*

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

7. ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวเพื่อนำเสนอรายงาน

หลังจากที่นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์ผลงานสร้างสรรค์และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้ว ผู้สร้างสรรค์ได้ทำการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวสำหรับการจัดทำรูปเล่มรายงาน เพื่อเตรียมความพร้อมเสนอรายงานความก้าวหน้ากับคณะกรรมการสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

ภาพที่ 6 *การบันทึกภาพนิ่งเพื่อรายงานความก้าวหน้าและจัดทำรูปเล่มรายงาน*

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

ภาพที่ 7 *การบันทึกภาพเคลื่อนไหวเพื่อรายงานความก้าวหน้า*

หมายเหตุ. โดย มรกต ไพรศรี, 2567

8. การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์

การเผยแพร่ผลงาน เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสร้างสรรค์ผลงาน โดยผู้สร้างสรรค์ได้นำผลงานที่สร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปันจักลีลา เผยแพร่บนเวทีนาฏศิลป์สร้างสรรค์ระดับชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 7 จัดโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ณ เวทีโรงละครคณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ภาพที่ 8 การเผยแพร่ผลงานสร้างสรรค์

หมายเหตุ. คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิพัฒนศิลป์. 2566. https://www.youtube.com/watch?v=vjvJwZd3EKg

ความรู้ / องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะบันจักสีลัต เป็นการสร้างสรรค์การแสดงที่ผ่านกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ อันเกิดจากแรงบันดาลใจการใช้ความรุนแรงกับสตรี โดยนำสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์พบเห็นมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดงด้วยการผสมผสานนาฏยจารีต 2 รูปแบบ คือ จารีตแห่งกีฬาต่อสู้พื้นบ้านภาคใต้ปันจักสีลัตกับจารีตในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้รองเง็ง จนกลายเป็นนวัตกรรมการแสดงรูปแบบใหม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงทักษะความสามารถในการต่อสู้ของผู้หญิงโดยเน้นกระบวนท่าตั้งรับเป็นหลัก เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าผู้ชายโดยสรีระร่างกายอยู่แล้ว ดังนั้นการเน้นการตั้งรับเพื่อปกป้องและหลีกหนีจึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในการนำกระบวนท่ามาสร้างสรคค์ผลงาน ก่อให้เกิดความตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ป้องกันตัวของสตรีในยามคับขันเพื่อหลีกหนีอันตรายที่เกิดขึ้นเพื่อเอาตัวรอด ซึ่งการแสดงสร้างสรรค์ ชุด นาฏะปันจักลีลา ถึงจะเป็นการแสดงด้านนาฏศิลป์ แต่หากได้เรียนรู้ก็จะมีทักษะในการป้องกันตัวเนื่องจากเป็นกระบวนท่าที่มีจากศิลปะการต่อสู้ปันจักสีลัตที่ใช้จริง

สรุปและอภิปรายผล

จากการสร้างสรรค์การแสดงนาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ข้อมูลสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1. การใช้ความรุนแรงกับสตรี 2. ท่าทางการต่อสู้ปันจักสีลัต 3. ท่ารำพื้นบ้านภาคใต้ รองเง็ง 4. การแต่งกายของหญิงสาวชาวมุสลิม และ 5. วัฒนธรรมทางดนตรีของชาวมุสลิม นำมาเป็นปัจจัยในการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้ โดยแบ่งขั้นตอนการสร้างสรรค์ออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดกรอบแนวคิดการแสดง 2) การออกแบบการแสดง 3) การออกแบบเครื่องแต่งกาย 4) การออกแบบทำนองเพลง 5) การคัดเลือกผู้แสดง และ 6) การออกแบบกระบวนท่ารำ ความน่าสนใจของการแสดง คือ การนำผู้หญิงมาแสดงท่าทางการต่อสู้ด้วยรูปแบบการต่อสู้ปันจักสีลัต ซึ่งเป็นรูปแบบการต่อสู้ที่ไม่ค่อยพบเห็นได้ทั่วไปเหมือนการต่อสู้แบบมวยไทย ซึ่งคัดเลือกท่าที่เหมาะสมกับสตรีจำนวน 10 ท่า ทั้งท่าที่เป็นลักษณะการรุกทำลาย และท่ารับป้องกันตัว ได้แก่ ท่าสงบนิ่ง ท่าปาซัง ท่าชกหรือต่อย ท่าถีบ ท่าเตะข้างหรือไซร์คิก ท่าเตะ (ในการร่ายรำ)

ท่าดัน ท่าฟันศอก ท่าป้องกัน และท่ากวาดหลัง ผสมผสานกับความอ่อนช้อยของลีลาท่ารำรองเง็งโดยนำเฉพาะเอกลักษณ์ของใช้ร่างกายในการร่ายรำ ได้แก่ การใช้มือ การใช้เท้า และการใช้ลำตัว นำมาออกแบบท่าเคลื่อนไหวร่างกายในการเคลื่อนที่ การแปรแถว และการเชื่อมท่ารำในการแสดง ทำให้ท่ารำมีทั้งความอ่อนหวานสวยงามและเข้มแข็ง ตรงกับ concept "ถึงจะอ่อนโยนแต่ไม่อ่อนแอ" อีกทั้งรูปแบบการแต่งกายของหญิงสาวมุสลิมที่มีความแปลกใหม่ในการแสดง กอปรกับท่วงทำนองเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานขึ้นใหม่ที่มีท่วงทำนองทั้งช้า อ่อนหวาน และเร็ว ดุดัน ทำให้การแสดงมีความสวยงามน่าสนใจ

การสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะบันจักสีลัต เป็นการสร้างสรรค์การแสดงที่ผ่านกระบวนการวิจัยสร้างสรรค์ อันเกิดจากแรงบันดาลใจการใช้ความรุนแรงกับสตรี โดยนำสิ่งที่ผู้สร้างสรรค์พบเห็นมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์การแสดงด้วยการผสมผสานนาฏยจารีต 2 รูปแบบ คือ จารีตแห่งกีฬาต่อสู้พื้นบ้านภาคใต้ปันจักสีลัตกับจารีตในการแสดงนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้รองเง็ง จนกลายเป็นนวัตกรรมการแสดงรูปแบบใหม่ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแสดงทักษะความสามารถในการต่อสู้ของผู้หญิงโดยเน้นกระบวนท่าตั้งรับเป็นหลัก เนื่องจากผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าผู้ชายโดยสรีระร่างกายอยู่แล้ว ดังนั้นการเน้นการตั้งรับเพื่อปกป้องและหลีกหนีจึงเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในการนำกระบวนท่ามาสร้างสรคค์ผลงานในครั้งนี้

จากการศึกษาแนวคิดที่ได้จากการสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปันจักลีลา สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปัญจักลีลา ได้นำทฤษฎีการสร้างสรรค์ ทฤษฎีการเคลื่อนไหวทางด้านนาฏศิลป์ และทฤษฎีการสร้างงานนาฏศิลป์มาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบการแสดง คือ ได้สร้างสรรค์บนแนวคิดหลักการส่งเสริมให้ผู้หญิงหันมาตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันตัวจากภัยสังคมที่เกิดจากมนุษย์ด้วยกันเองจากการปล้น จี้ ชิงทรัพย์ ตลอดจนหมายย่ำยีทางร่างกาย โดยผู้สร้างสรรค์ได้เล็งเห็นถึงปัญหาจากความรุนแรงทางภาคใต้จึงใช้ผู้หญิงชาวมุสลิมเป็นตัวแทนของการ ฝึกทักษะป้องกันตัว โดยนำกีฬาการต่อสู้ปันจักสีลัตซึ่งเป็นกีฬาการต่อสู้ที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายของชาวมุสลิมมาผสมผสานกับอัตลักษณ์ของ ท่ารำรองเง็งซึ่งเป็นศิลปะการแสดงของชาวมุสลิมที่ปรากฏในภาคใต้ตอนล่างประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย นำเสนอผ่านผู้แสดงหญิงล้วนเพื่อสร้างความตระหนักให้ผู้หญิงให้ความสำคัญในการฝึกฝนทักษะการต่อสู้เพื่อปกป้องร่างกายและทรัพย์สินของตนเอง มากกว่าหวังพึ่งพาผู้อื่นเพื่อลดการถูกข่มเหงรังแกและใช้ความรุนแรงกับสตรีด้วยเห็นว่าเป็นเพศที่อ่อนแออีกต่อไป สอดคล้องกับทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของทิพวัลย์ ปัญจมะวัต (2548) กล่าวว่า การสร้างสรรค์ ต้องเป็นการความคิดที่มุ่งแก้ปัญหาหรือประดิษฐ์คิดค้นในแนวทางที่แปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม และมีคุณค่าก่อให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2544) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ความคิดสร้างสรรค์ทางความคิด (Creative in thinking) คือการคิดแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาให้ประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า รู้จักการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ปัญหา เพื่อนำมาวางแผนงานต่อไป 2. ความคิดสร้างสรรค์ทางความงาม (Creative in beauty) คือ การสร้างสรรค์ความงามที่แปลกใหม่ให้งดงามและมีคุณค่ายิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความคิดสร้างสรรค์ในทางปฏิบัติ เช่น การสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีความแปลกใหม่ เป็นต้น และ 3. ความคิดสร้างสรรค์ทางประโยชน์ใช้สอย (Creative in function) คือการสร้างสรรค์ดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้มีคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอย เช่น งานสิ่งประดิษฐ์ งานศิลปะที่ผลิตผลงานขึ้นให้เกิดประโยชน์ใช้สอย และสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างงานนาฏศิลป์ของสุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2547) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างงานนาฏศิลป์ไว้ว่า 1. การคิดให้มีนาฏยศิลป์ กิจกรรมนั้นต้องการแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งมักสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว ด้วยเหตุนี้ ชุมชนซึ่งได้กำหนดเป็นแหล่งท่องเที่ยว ก็ได้รับ

การกระตุ้นหรือสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ท้องถิ่นที่แสดงหรือสะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของถิ่นนั้น เพื่อนำมาเป็นเครื่องบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงมีนาฏยศิลป์เกิดขึ้นเพื่อการนี้อย่างมากมายด้วยวิธีการ 2 อย่าง คือ 1) นำนาฏยศิลป์พื้นบ้านที่มีอยู่เดิม แต่เป็นนาฏยศิลป์ที่แสดงโดยชุมชน ในชุมชน เพื่อชุมชน มาปรับเป็นนาฏยศิลป์โดยนาฏยศิลปินอาชีพบนเวทีเพื่อนักท่องเที่ยว และ 2) สร้างสรรค์นาฏยศิลป์ชุดใหม่ โดยประยุกต์กิจกรรมของท้องถิ่นมาทำเป็นนาฏยศิลป์ 2. การกำหนดความคิดหลักเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสร้างสรรค์งานด้านนาฏยศิลป์เพื่อเป็นผลงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของผู้สร้างสรรค์ การกำหนดความคิดหลักมี 2 ระดับ คือ 1) ระดับเป้าหมาย คือ การกำหนดให้ชัดเจนว่านาฏยศิลป์ ชุดที่คิดขึ้นนี้เพื่ออะไร หรือเพื่อใคร และ 2) ระดับวัตถุประสงค์ คือ เป็นการนำเอาเป้าหมายมากำหนดเป็นสิ่งที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้นในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย 3. การประมวลข้อมูล เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ คือ ข้อมูลที่กระตุ้นหรือเสริมให้นักนาฏยประดิษฐ์ คิดนาฏยศิลป์ชุดนั้นไปในแนวใดแนวหนึ่ง ข้อมูลแรงบันดาลใจมักเป็นผลงานศิลปะสาขาต่าง ๆ ทั้งนาฏยศิลป์ ทัศนศิลป์ ดุริยศิลป์ และวรรณศิลป์ 4. การกำหนดรูปแบบให้เป็นการผสมหลายนาฏยจารีต นักนาฏยประดิษฐ์ที่มุ่งแหวกแนวออกไปจากจารีตเดิม โดยการนำเอานาฏยจารีตตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปมาผสมกันให้เกิดเป็นพันธุ์ผสม

2. การออกแบบการสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปัญจักลีลา ได้ออกแบบโดยการนำเอาศิลปะการต่อสู้พื้นบ้านปันจักสีลัตมาผสมผสานกับการแสดงพื้นบ้านรองเง็งซึ่งถือว่าเป็นต้นแบบในการพัฒนาสร้างสรรค์การแสดงระบำพื้นบ้านภาคใต้ตอนล่างในชั้นหลัง โดยการสร้างสรรค์ได้คัดเลือกกระบวนท่าต่อสู้ปันจักสีลัตที่มีความโดดเด่นในการทำคะแนนในการแข่งขันและเหมาะสมกับการออกท่าทางของผู้หญิงนำมาสร้างสรรค์การแสดงจำนวน 10 ท่า ได้แก่ ท่าสงบนิ่งในการร่ายรำ ท่าปาซัง ท่าชกหรือต่อย ท่าถีบ ท่าเตะข้างหรือไซร์คิก ท่าเตะ (ในการร่ายรำ) ท่าดัน ท่าฟันศอก ท่าป้องกัน และท่ากวาดหลัง นำมาผสมผสานท่ารำนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ มีโครงสร้างท่ารำมาจากการรำรองเง็ง คือ การใช้มือ สะโพก ไหล่ เท้า และเคลื่อนไหวโดยการเต้นเป็นสำคัญ ออกแบบทำนองเพลงบรรเลงจากการใช้เครื่องดนตรีของประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง ได้แก่ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน และอินโดนีเซีย มาเรียบเรียงเสียงประสานให้มีกลิ่นอายของทำนองดนตรีของกลุ่มชนมลายูใช้ประกอบการแสดง เนื่องจากการต่อสู้ปันจักสีลัตและการแสดงรองเง็งเป็นวัฒนธรรมร่วมของชาวมุสลิม สอดคล้องกับอับดุลเล๊าะ มะหลี (2560) กล่าวว่า นักกีฬาปันจักสีลัตที่ทำคะแนนได้ในรอบชิงชนะเลิศ ในทุกรุ่นน้ำหนักทั้งประเภทชายและหญิงใช้ทักษะกีฬาปันจักสีลัต ทั้งสิ้น 6 ทักษะจากทั้งหมด 10 ทักษะ ได้แก่ 1. การต่อยหมัดตรง 2. การเตะเฉียง 3. การถีบ 4. การทำล้มด้วยมือ5. การทำล้มด้วยเท้า และ 6. การทำล้มด้วยมือและเท้า สรุปได้ว่าทักษะที่นักกีฬาปันจักสีลัตทำคะแนนได้มีด้วยกัน 2 ทักษะ คือ ทักษะการใช้มือและการใช้เท้าโดยพบว่า ทักษะการใช้มือมีความถี่ ในการใช้ทักษะการต่อย หมัดตรงมากที่สุด เนื่องจากการต่อยหมัดตรงเป็นอาวุธที่กระทำได้อย่างง่าย รวดเร็วและมีความแม่นยำสูงทำให้คู่ต่อสู้ป้องกันตัวได้อยากและสามารถกลับสู่การเคลื่อนไหวในลักษณะท่าป้องกันได้ อย่างว่องไวนอกจากนี้ยังสามารถที่จะใช้เทคนิคในการเล่นจังหวะสองได้ดีอีกด้วย สำหรับทักษะการใช้เท้าโดยการเตะเฉียงพบว่าเป็นทักษะที่สามารถทำคะแนนได้เป็นอันดับสองเนื่องจากว่าเป็นทักษะการโจมตีคู่ต่อสูได้แทบทุกระยะ สามารถเห็นผล ได้อย่างชัดเจนอีก ทั้งยังสร้างความบอบช้ำได้อีกทางหนึ่งด้วย แต่นักกีฬาต้องระมัดระวังจากการถูกคู่ต่อสู้ใช้มือจับเพื่อทำให้ล้มตามกติกา ดังนั้นนักกีฬาที่ใช้ทักษะการเตะเฉียงจะต้องมีความรวดเร็ว ในการเตะเฉียงอีกด้วย เพื่อชิงความได้เปรียบในการแข่งขัน และสอดคล้องกับจิระเดช นุกูลโรจน์ (2566) ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้เป็นการเต้นที่พัฒนามาจากการแสดงรองเง็ง ของคณะอัสลีมาลา แบ่งได้ 2 รูปแบบ คือ 1) การแสดงที่อวดลีลาท่ารำ นิยมใช้นักแสดงเป็นผู้หญิงล้วน 2) การแสดงเกี้ยวพาราสีของคู่ ชาย – หญิงผู้สร้างสรรค์ได้นำนาฏศิลป์สกุลต่าง ๆ

ที่ปรากฏในดินแดนมลายู ได้แก่ นาฏศิลป์มาเลเซีย ยอเก็ต สิละ ระบำพื้นเมืองภาคใต้ตอนล่าง และนาฏศิลป์ไทย มาผสมผสานกับกระบวนท่าเต้นรองเง็งจนเกิดเป็นกระบวนท่าใหม่ที่มีความสวยงามและสมบูรณ์ นอกเหนือกระบวนท่าเต้นแล้ว ผู้สร้างสรรค์ยังคงยึดถือขนบธรรมเนียม อันดีงามในแบบมลายูไว้อย่างเด่นชัดด้วยเช่นกัน

3. ผลจากการสร้างสรรค์การแสดง ชุด นาฏะปันจักสีลัต ผู้หญิงสามารถนำไปฝึกฝนเพิ่มเติมสำหรับใช้ป้องกันตัวเบื้องต้น เพื่อหลีกหนีและขอความช่วยเหลือ ทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมสุขภาพร่างกายของผู้หญิงให้มีความแข็งแรง ถือว่าเป็นการออกกำลังกายอีกรูปแบบหนึ่ง สอดคล้องกับอังคณา อุ่นกสิเวช (2554) กล่าวว่าว่า ผลของการฝึกปันจักสีลัตมีแนวโน้มค่าเฉลี่ยของสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น การฝึกปันจักสีลัตจึงมีประโยชน์ต่อสุขภาพและพัฒนาสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ และเป็นทางเลือกหนึ่งของการออกกำลังกายที่มีความ สนุกสนานท้าทายความสามารถ

4. การสร้างความตระหนักรู้จากงานสร้างสรรค์การแสดงชุด นาฏะปันจักลีลา เป็นการล้มล้างระบบคิดทางสังคมไทยที่ให้ความสำคัญกับเพศชายมาตั้งแต่อดีต เป็นระบบชายเป็นใหญ่หรือปิตาธิปไตย (Patriarchy) ระบบคิดที่ถูกสร้างขึ้นโดยกำหนดให้สถานภาพ ตำแหน่งของเพศชายเหนือเพศหญิง และให้คุณค่าความเป็นชายมากกว่าความเป็นหญิง ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะอะไร เช่น พ่อ สามี ลูกชายที่มีสิทธิมีอำนาจเหนือเพศหญิง หรือแนวคิดที่เพศชายเป็นศูนย์กลางของสังคมเป็นผู้นำ ที่หล่อหลอมบทบาทหน้าที่ อำนาจ สถานภาพ คุณค่าความสัมพันธ์ทางเพศที่แตกต่างและไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยส่งผ่านสถาบันต่าง ๆ ในสังคม เช่น ครอบครัว วัฒนธรรมประเพณี ศาสนา ระบบการศึกษา สื่อมวลชน สื่อพื้นบ้าน ศิลปะงานบันเทิง โฆษณา ระบบการเมืองการปกครอง เป็นต้น ที่ทำหน้าที่ฝึกฝน กล่อมเกลาความคิดหญิงและชายมานาน ระบบเพศทำการผลิตซ้ำ หนุนเสริมให้ระบบคิดชายเป็นใหญ่มีความมั่นคงแข็งแกร่ง จนทำให้คนทั่วไปมองเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เป็นสาเหตุของการกดขี่รูปแบบต่าง ๆ ในสังคม เช่น การกดขี่ทางชนชั้น สีผิว ชาติพันธุ์ เพศทางเลือก เป็นต้น เพราะเพศชายถูกหล่อหลอมให้เรียนรู้ที่จะครอบงำ ควบคุม แสวงหาประโยชน์ ไม่ไว้ใจ ไม่รับฟังความคิดเห็น ไม่เคารพเพศหญิงที่เป็นภรรยา แม่ พี่สาว หรือลูกสาวของตนเอง จึงเป็นการง่ายที่เขาจะพยายามควบคุมและแสวงหาผลประโยชน์จากเพศหญิงคนอื่น ๆ ที่มีแหล่งอำนาจด้อยกว่า

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันบทบาทของผู้หญิงจะทัดเทียมผู้ชายมากยิ่งขึ้น แต่การปลูกฝังการรับรู้ของฝ่ายชายเรื่องการเป็นผู้นำ และการอยู่เหนือผู้หญิงเป็นเรื่องของศักดิ์ศรีจึงมักเห็นผู้หญิงถูกดูถูก ข่มเหง รังแกอยู่เนือง ๆ การแสดง “นาฏะปันจะลีลา” จึงมีส่วนกระตุ้นให้ผู้หญิงเกิดการเล็งเห็นถึงการปกป้องร่างกายและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสามารถก่อให้เกิดแรงกระเพื่อมในการคิดที่จะเรียนรู้การป้องกันตัวจากภัยอันรายที่เกิดจากมนุษย์ได้ ทุกสถานที่ ทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับเยาวภา บุรพลชัย (2566) อดีตนักกีฬาเทควันโดเหรียญทองแดง โอลิมปิก ครั้งที่ 28 ณ กรุงเอเธนส์ ประเทศกรีซ กล่าวในงานเสวนาเรื่อง "ยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง” ในวันยุติความรุนแรงต่อสตรีสากล ชี้ว่าสังคมไทยมีการคุกคามทางเพศ อยู่จริง แนะผู้หญิง เรียนศิลปะป้องกันตัว เพื่อเอาตัวรอดยามคับขัน โดยมองว่าเราทุกคนต้องฝึกที่จะปกป้องตนเองจากการคุกคามต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางวาจา หรือ การกระทำ การปิดช่องว่างต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดการคุกคามในแบบต่าง ๆ มีหลากหลายวิธี โดยวิธีที่ดีที่สุดสำหรับผู้หญิง คือ ควรดูแลตนเองโดยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ หรืออาจไปเรียนวิชาศิลปะป้องกันตัวแขนงต่าง ๆ เพื่อเป็นทักษะเอาตัวรอดในยามคับขัน เพราะในวันนี้หากเรายังไม่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนผู้อื่นได้ 100% เราก็ควรที่จะสร้างทักษะการเอาตัวรอดและปกป้องตัวเอง “รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี”

ข้อเสนอแนะ

1. แนวทางการสร้างสรรค์งานแสดงควรคำนึงถึงประโยชน์เชิงสร้างสรรค์สังคมมากกว่ามุ่งเพื่อความบันเทิง โดยการหยิบเอาปัญหาทางสังคมนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงเพื่อนำเสนอให้สังคมได้ตระหนักถึงปัญหาและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของสังคม เพื่อให้เกิดสังคมที่น่าอยู่ผ่านศิลปะการแสดง

2. การสร้างสรรค์การแสดงนาฏศิลป์ที่นำเอาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาติไทยน้อยจึงควรที่จะนำเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์เพื่อนำไปเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติ เป็นการขับเคลื่อนนโยบาย ซอฟพาวเวอร์ รัฐบาล เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศผ่านศิลปะการแสดงอีกช่องทางหนึ่ง

ท่านสามารถรับชมนาฏยประดิษฐ์ ชุด นาฏะปันจักลีลา ได้ตาม QR CODE ด้านล่างนี้

รายการอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2544). *ความคิดสร้างสรรค์.* กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

จิระเดช นุกูลโรจน์. (2566). *กระบวนการสร้างสรรค์ระบำพื้นบ้านมลายูภาคใต้ คณะอัสลีมาลา.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

ณัฐพล ตั่นมี. (2562). *ผลของโปรแกรมการฝึกแบบผสมผสานที่มีต่อความคล่องแคล่ววว่องไวของนักกีฬาปันจักสีลัต.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันพละศึกษา จังหวัดกระบี่.

นักรบ ทองแดง. (2553). *ผลของการฝกเตะสองแบบ ที่มีตอความเร็วของการเตะในกีฬาปนจักสีลัต.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การออกกำลังกาย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.

ทิพวัลย์ ปัญจมะวัต. (2548). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไทยพีบีเอส (Thai PBS). (2565). *รู้จัก! "ปันจักสีลัต" กีฬาที่ไทยคว้าเหรียญทองแรก ในศึกซีเกมส์.* ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2566 จาก https://www.thaipbs.or.th/news

เยาวภา บุรพลชัย. (2566). *"วิว เยาวภา" ชี้สังคมไทยมีการคุกคามทางเพศอยู่จริง แนะผู้หญิงเรียนศิลปะป้องกันตัว เพื่อเอาตัวรอดยามคับขัน".* หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ออนไลน์. https://www.banmuang.co.th/news/politic/356624

วิศรุต เจี้ยงยี่. (2561). *ศึกษาดนตรีประกอบการแสดงปันจักสีลัต : กรณีศึกษาวงปันจักสีลัตฮารีเมาปัตตานี บ้านแบรอ ตำบลตะลุโบะ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.

สุภา วัชรสุขุม. (2530). *รองเง็ง นาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้.* ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครูยะลาชมรมสังคมศาสตร์ภาคใต้. กรุงเทพมหานคร: ลิฟวิ่ง จำกัด.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. (2547). *หลักการแสดงนาฏยศิลป์ปรทรรศน์.* กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.

อังคณา อุ่นกสิเวช. (2554). *ผลการฝึกฝนปันจักสีลัตที่มีต่อสมรรถภาพทางกายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร.

อับดุลเล๊าะ มะหลี. (2560). *การวิเคราะห์การใช้ทักษะกีฬาปันจักสีลัตในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ (พ.ศ.2550 – 2556).* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา.